

ע"פ 1272/22 - פלוני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פלייליים

ע"פ 1272/22

לפני: כבוד השופטת ע' ברון
כבוד השופט ש' שוחט
כבוד השופטת ג' כנפי-שטייניץ

המערער: פלוני

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי באר
שבע ב-ת"פ 4935-01-21 מיום 6.1.2022 שניתן על
ידי כבוד השופט י' עדן

תאריך הישיבה: י"ב בניסן התשפ"ב (13.4.2022)

בשם המערער: עו"ד נס בן נתן; עו"ד ספיר ויינברגר

בשם המשיבה: עו"ד יעל שרף

פסק-דין

השופט ש' שוחט:

1. בגדרו של כתב אישום מתוקן, שכולל ארבעה אישומים נפרדים, הודה המערער, והורשע, בשתי עבירות של תקיפת קטין או חסר ישע לפי סעיף 368(ב)א) סיפא לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); בשתי עבירות של תקיפה סתם (קטין) לפי סעיפים 379 ו-382(ב)2 לחוק העונשין; בעבירה אחת של הזנחת ילדים ומושגחים אחרים לפי סעיף 362(ב) לחוק העונשין.

2. בית המשפט המחוזי בבאר שבע (כבוד השופט י' עדן בת"פ 4935-01-21) גזר את דינו של המערער, ביום 6.1.2022, והשית עליו את העונשים הבאים: מאסר בפועל של 27 חודשים בניכוי ימי מעצרו; מאסר על תנאי לתקופה של 6 חודשים למשך 3 שנים לבל יעבור עבירה מבין העבירות בהן הורשע. בנוסף, הופעל מאסר על תנאי שהוטל על המערער, ביום 1.11.2017, לתקופה של 5 חודשים כך ששלושה חודשים מתוכם ירוצו במצטבר וחודשיים בחופף, למאסר בפועל שהשית.

סך תקופת המאסר בפועל שהושתה על המערער עולה כדי 30 חודשי מאסר שתחילתם מיום מעצרו.

3. המערער לא השלים עם גזר הדין והגיש את הערעור שלפנינו.

כתב האישום המתוקן

4. א. באישום הראשון יוחסו למערער שתי עבירות.

האחת עבירה של הזנחת פעוטה, ילידת 6.3.2020, בתה של בת זוגו (להלן: האם). על פי אישום זה, במספר הזדמנויות, במועדים שבין 20.10.2020 ל-6.12.2020, נחבלה הפעוטה בחלקים שונים בגופה: ביום 20.10.2020 במספר מוקדים בפניה; במהלך חודש נובמבר 2020 נחבלה ברגל שמאל. כתוצאה מכך סבלה הפעוטה מכאב ומנפחות. בשני המקרים הללו נמנעו המערער והאם מלקחת את הפעוטה לקבלת טיפול רפואי. ביום 6.12.2020 השאירו המערער והאם את הפעוטה על ספה בסלון דירתם והלכו לחדרם. הפעוטה נפלה מהספה ונחבלה בראשה. על אף שהחבלה הייתה ניכרת לעין נמנעו השניים, גם הפעם, מלקחת את הפעוטה לקבלת טיפול רפואי עד ליום המחרת, שאז לקחו אותה יחדיו לבית החולים. בבדיקה נתגלו חבלות שונות בראשה של הפעוטה.

השנייה עבירת תקיפה של הפעוטה. על פי האישום, במספר הזדמנויות, במהלך תקופת המגורים המשותפת של המערער עם האם, נשך המערער את הפעוטה בעוצמה משמעותית בגופה וגרם לה בכך לחבלות ולדימומים תת עוריים במספר מקומות בגופה. גם הפעם נמנעו המערער והאם מלקחת את הפעוטה לקבלת טיפול רפואי.

באישום זה הורשע הנאשם, כאמור, בעבירות של תקיפת קטין חסר ישע והזנחת ילדים ומושגחים אחרים.

ב. באישום השני יוחסה למערער תקיפה של בתו הקטינה, ילידת 17.2.2014. על פי האישום, במהלך שנת

2019, במועד בלתי ידוע, בהיות המערער עם ילדיו בקניון, משך את בתו בחזקה בזרוע ידה, בעקבות ויכוח שהתפתח ביניהם. כתוצאה מכך נחבלה הבת ונגרמו לה סימנים בזרועה.

באישום זה הורשע הנאשם, כאמור, בעבירה של תקיפת קטין.

ג. באישום השלישי יוחסה למערער תקיפה של בת נוספת שלו, קטינה ילידת 29.8.2007. על פי האישום, במהלך שנת 2016, בהיותם בדירת מגוריהם, רבה הבת הנוספת עם אחיה, ושניהם קראו למערער. הנאשם הגיע ומשך את בתו בחוזקה מזרועה, והיא נפלה על הרצפה. כתוצאה מכך חשה מכאוב בברכיה ובכפות ידיה.

באישום זה הורשע המערער בעבירת תקיפה סתם של קטין.

ד. באישום הרביעי יוחסה למערער תקיפה של בנו, קטין יליד 1.3.2009. על פי האישום, במהלך שנת 2015 בשתי הזדמנויות שונות, בדירת מגוריהם, סטר הנאשם בפניו של הבן בחוזקה. כתוצאה מכך, חש הבן כאב בפניו.

באישום זה הורשע המערער, כאמור, בעבירת תקיפה סתם של קטין.

גזר הדין

5. ביתהמשפט המחוזי ראה לנכון לראות בכל אישום אירוע נפרד. בהתאם, קבע מתחם ענישה הולם לכל אחד מהאישומים. לאחר שעמד על הערכים המוגנים שנפגעו כתוצאה מהעבירות שיוחסו למערער; על חומרת העבירות שיוחסו לו בכל אישום ואישום; על נסיבות ביצוען; ובחן פסיקה אותה מצא רלבנטית לאישומים שיוחסו למערער, בית המשפט המחוזי קבע, לאישום הראשון, מתחם ענישה שכולל מאסר בפועל של 18 חודשים עד 36 חודשים; לאישום השני בין 3 חודשים ל-12 חודשי מאסר בפועל; לאישום השלישי והרביעי ממאסר מותנה עד 6 חודשי מאסר שיכול שירוצה בעבודות שירות. את עונשו של המערער, ביחס לכל האישומים בהם הורשע, בחר בית המשפט המחוזי לקבוע עונש כולל וגזר עליו 27 חודשי מאסר בפועל. בית המשפט המחוזי הוסיף והפעיל מאסר על תנאי של חמישה חודשים שנגזר עליו בהליך קודם, שלושה חודשים במצטבר וחודשיים בחופף.

הערעור

6. לטענת המערער, שגה בית המשפט המחוזי שעה שקבע כי מדובר בארבעה מתחמי ענישה שונים ביחס לארבעה אירועים, שכן לגישתו יש לראות באישומים 2-4 אירוע אחד שמכיל מספר מעשים; שעהשייחס לו ביצוע של "מעשים חמורים וקשים" עת לא הייתה לו כוונה לפגוע בפעוטה, מושא האישום הראשון, והנשיכות שיוחסו לו היו בגדר "תוקפנות חמודה" שמשמשת כוויסות של רגשות חזקים, בדרך כלל הפוכים, לביטוי החיצוני שבמעשה, כמו חיבה. בהקשר זה המערער הפנה להבהרת המשיבה בסיכומיה כי המעשים לא היו מתוכננים ולאמרות שלו ושל האם

במשטרה. המערער הוסיף וטען כי הוא הפסיק את הנשיכות כשהבחין בתוצאה וכי הייתה זו האם, בת זוגו, שלא הסכימה לבקשתו לקחתה לטיפול בעקבות האירועים. עוד טען המערער כי בית המשפט שגה כשלא נתן משקל "לתפקידו ושליטתו המזערית ... על חייה של הפעוטה, שאינה בתו, כפי שפורט באישום הראשון"; כשקבע את מתחם הענישה ההולם באישום הראשון כנע בין 18 ל-36 חודשים של מאסר בפועל; כשהעמיד את תקופת המאסר בפועל, בתוך המתחם, על 27 חודשים; כשלא נתן מספיק משקל לחרטה, ללקיחת האחריות ולחיסכון בזמן השיפוטי; כשהפעיל את המאסר על תנאי, גם אם רק בחלקו, במצטבר.

המשיבה סמכה את ידה על גזר הדין וביקשה לדחות את הערעור. לטענתה, המערער שזר בטענותיו, שלא כדין, עובדות שאינן חלק מכתב האישום - הפסקת הנשיכות, תוקפנות כביטוי של חיבה, ועוד. לגישה, מה שמחייב הן עובדות כתב האישום בהן הודה המערער, והענישה שהושתה עליו משקפת נאמנה את ריבוי האירועים והנפגעים, כל אחד לפי החומרה שניתן לייחס לו. לדבריה, כתב האישום מפרט אירועים שאירעו במהלך 6 שנים, אין קשר מהותי בין האירועים ומאחר שמדובר בנפגעים שונים נכון עשה בית המשפט המחוזי כאשר קבע מתחמי ענישה נפרדים לכל אירוע. המשיבה הפנתה לעברו הפלילי של המערער, בתחום אלימות במשפחה, כך שהפעלת המאסר על תנאי, שנעשתה חלקה במצטבר וחלקה בחופף, נעשתה במידה הנכונה.

דיון והכרעה

7. בכתב האישום ארבעה אישומים. כל אישום מפרט אירוע נקודתי שונה. כל אישום מכוון לנפגע אחר. העובדה שהאירועים נעשו בהפרשי זמן משמעותיים אינה שוללת את האפשרות לראות בהם אירוע אחד. ברם, האירועים אינם קשורים זה בזה והם נפרדים, כאמור, מבחינת הזמן, המקום, ונפגעי העבירה. הם אינם מהווים חלק מתכנית עבריינית אחת. בנסיבות אלה לא ניתן לומר שמתקיים ביניהם מבחן "הקשר ההדוק" שמצא ביטוי בע"פ 4910/13 ג'אבר נ' מדינת ישראל (29.10.2014), אליו הפנה בית המשפט המחוזי. קביעת מתחמי ענישה נפרדים, אפוא, על ידי הערכאה הדיונית, לכל אחד מהאירועים, הייתה מתבקשת.

8. בהסדר הטיעון, נספח ב' להודעת הערעור, הוסכם כי המערער יחזור בו מהכפירה, יודה במיוחס לו בכתב האישום המתוקן ויורשע בו; אין הסכמה לעניין העונש; בתיאור האירועים שבגינם מורשע המערער לא יחרגו הצדדים מהעובדות שמפורטות בכתב האישום המתוקן, לא יסתרו אותו ולא יוסיפו עליהן; כל צד יהא רשאי להביא ראיות קבילות ועדים "לעניין העונש" ולצורך כך תוכל המשיבה להפנות לתמונות ולסרטונים שהוגשו לבית המשפט המחוזי במהלך ניהול ההליך "ובלבד שאלה לא ישמשו נגד הנאשם ככל שהן חורגות מעובדות כתב האישום המתוקן". הלכה היא שבטיעון לעונש יש להיצמד לעובדות שפורטו בכתב האישום בהן הודה הנאשם והורשע. בענייננו, הלכה זו אף קיבלה ביטוי מפורש, כמוסכמה, בהסדר הטיעון. בהתאם, אין לקבל, כטיעון קביל, את טענות המערער, כאן לפנינו, כי הנשיכות נעשו מתוך חיבה; אחרי פעמיים שזה קרה הנשיכות הופסקו (עמוד 5 לפרוטוקול הדיון לפנינו, שורות 10-11); הוא ביקש לקחת את הפעוטה לטיפול אך האם, בת זוגו, סירבה. כתב האישום בו הודה המערער לא כולל, בעובדות שמפורטות בו, מוסכמות אלה. המערער, מודע לחסר האמור, מפנה לאמרות שלו ושל האם, בת הזוג, במשטרה וטוען כי הוא רשאי לעשות כן שעה שהמשיבה הפנתה לתמונות ולסרטונים. אלה ואלה חומר ראיות. אין מקום לגזירה השווה שעושה המערער. בהסדר הטיעון הוסכם במפורש, כי המערער רשאי להביא ראיות ועדים "לעניין העונש". מכלל הן

שומעים לאו. המערער אינו רשאי להביא עדים וראיות לעניין כתב האישום והמיוחס לו בו. מנגד, למשיבה הותר מפורשות לסמוך טיעוניה לעונש על התמונות והסרטונים. כך אף הובהר עת הוצג הסדר הטיעון לפני בית המשפט המחוזי (עמוד 661 לפרוטוקול הדיון שם, שורות 8-10). אכן, בית המשפט המחוזי קבע כי לא מדובר "בעבירות שתוכננו" ודומה שהמשיבה מסכימה עם קביעה זו. ברם, אין בקביעה/מוסכמה זו כדי ללמד על הסכמה לפיה הנשיכות נעשו מתוך חיבה.

9. על רקע דברים אלה נפנה ונבחן את טענות המערער לחומרת העונש.

10. לעבירות אלימות במשפחה, במשפט הפלילי הישראלי, מיוחסת חומרה מיוחדת. לעבירות אלימות כלפי קטינים במשפחה, שמבוצעים על ידי מי שאחראים לבריאותם, שלומם ושלמותם, נודעת חומרה יתרה. מזה תקופה אנו נחשפים יותר ויותר לפגיעות שנעשות בקטינים, בביתם, בפעוטונים ובגנים על ידי מי שאמורים לשמש להם מגן ומושיע. על בית המשפט להשמיע קולו ולתת ידו להדברת התנהגות נפסדת זו, שהשלכותיה תלווה אותם לאורך שנים.

11. המערער, שהורשע כבר בעבר בעבירות איומים ותקיפה סתם כלפי מי שהייתה בת זוגו, כשל פעם נוספת, במספר לא מבוטל של אירועים, בעיקר כלפי בתה הפעוטה של בת זוגו וגם כלפי ילדיו הקטינים.

המערער הורשע, כזכור, בשתי עבירות של תקיפת קטין או חסר ישע, בשתי עבירות של תקיפה סתם כלפי קטין ובעבירה אחת של הזנחת ילדים ומושגחים אחרים לפי סעיף 362(ב) לחוק העונשין. העונש שקבוע בחוק העונשין, בצדן של העבירות בהן הורשע, הוא 7 שנים, 4 שנים ו-3 שנים, בהתאמה. המערער מפנה אל נסיבות העבירות ומבקש, כי נתערב במתחם הענישה שנקבע. את עיקר טענותיו הוא מפנה למתחם הענישה שנקבע לאישום הראשון. אכן, האישום הראשון הוא החמור מבין האישומים. בשורה של מעשים ומחדלים ביצע המערער את העבירות שמיוחסות לו באישום זה כלפי פעוטה בת 7 חודשים שנמצאה תחת אחריותו. בארבעה מקרים שונים נחבלה הפעוטה. במקרה אחד נחבלה במספר מוקדים בפניה. במקרה שני נחבלה ברגל שמאל וסבלה מכאבים ונפיחות. במספר הזדמנויות אחרות נגרמו לה חבלות ודימומים תת עוריים, במספר מקומות בגופה, כתוצאה מנשיכות "בעוצמה משמעותית" של המערער "בגופה". בכל המקרים הללו הפעוטה לא נלקחה לטיפול רפואי. במקרה הרביעי נפלה הפעוטה מהספה עליה הונחה, ללא השגחה, ונחבלה בראשה. למרות שהחבלה הייתה נראית לעין לא נלקחה הפעוטה לטיפול רפואי אלא למחרת, לבית חולים, שם התגלו חבלות שונות בראשה.

12. אין מקום להפחית מחומרת המעשים בהם הורשע המערער באישום הראשון. המערער, כמי שאחראי על הפעוטה, כשל בסדרה של אירועים מלהגיש לה את העזרה המתבקשת. בשני המקרים הראשונים לא פורטו הסיבות לחבלות. עם זאת הייתה עליו חובה להפנותה לטיפול רפואי. במקרה הרביעי החבלה בראשה של הפעוטה, נגרמה כתוצאה מהזנחה, חוסר השגחה. אם לא די בכך, המערער, למרות שניכרה בה החבלה בראש, לא לקח אותה לטיפול רפואי אלא למחרת היום. במקרה השלישי מדובר בפגיעה שלו בפעוטה. נשיכות בעוצמה משמעותית בגופה, תוך גרימת חבלות ודימומים תת עוריים במספר מקומות בגופה. גם הפעם, הוא לא לוקח אותה לטיפול רפואי. לפנינו התנהגות חסרת אחריות, פוגענית ומתמשכת של המערער ומתחם הענישה שנקבע לה, 18-36 חודשים, הולם את החומרה שניבטת ממעשיו.

בעניינו של המערער לא הוגש תסקיר. ממילא אין כל המלצה לגביו. טענתו כי הנשיכות נעשו מתוך חיבה מלמדת כי הוא טרם הפנים את חומרת המעשים שמיוחסים לו וטרם הבין את האחריות שמצופה ממנו כלפי קטינים וחסרי ישע שנתונים לאחריותו ולהשגחתו.

13. בהינתן העבירות הנוספות בהן הורשע המערער, כלפי שלושת ילדיו הקטינים; הרשעתו הקודמת בעבירת אלימות במשפחה במסגרתה נגזר עליו עונש של חמישה חודשי מאסר על תנאי בר הפעלה; אי למידת הלקח מההרשעה הקודמת שניתנה בנובמבר 2017 סבורני, כי העונש הכולל שהוטל על המערער, 27 חודשים, ראוי ונכון.

כך גם לגבי ההחלטה להורות על הפעלת המאסר על תנאי.

14. בהינתן ההלכה בדבר התערבותה המצומצמת של ערכאת הערעור בענישה שמושתת על ידי הערכאה הדיונית אינני סבור כי זה המקרה שראוי ונכון לסטות ממנה ולהתערב בגזר הדין.

אציע לחברותיי להרכב לדחות את הערעור.

שׁוֹפֵט

השופט ע' ברון:

אני מסכימה.

שׁוֹפֵט ת

השופטת ג' כנפי שטייניץ:

אני מסכימה.

שׁוֹפֵט ת

לפיכך הוחלט כאמור בפסק הדין של השופט ש' שוחט.

ניתן היום, ב' באייר התשפ"ב (3.5.2022).

שופטת

שופט

שופטת
